

СТАНОВИЩЕ

на проф. дин Ахмед Садулов Ахмедов

ОТНОСНО: Дисертационен труд “Югоизточна Европа в немските политически списания от XVIII век (от Сремски Карловци до Свищовския мир, 1699 – 1791 г.)” на доц. д-р Иван Първев

Защитаваният дисертационен труд се състои от три глави. Както посочва авторът, задачата му е на базата на немските източници и политически списания да изследва създаването и развитието на модела “*Homo politicus*” през XVIII век. В уводната част, която е и първа глава на дисертационния труд, доц. Иван Първев не само изследва немските политически списания, но и прави удачен анализ на началото и развитието на хабсбургско-османските отношения през XVIII век. Това е времето, както става ясно от глава I-ва на дисертационния труд, когато, метафорично казано, ветровете започват да духат от запад на изток. Трябва обаче да минат две столетия докато Балканите се освободят напълно от османска власт.

Напълно оправдано, вярно и точно от гледна точка на историята на немско-османските отношения през XVIII век, акцентът пада върху Карловицкия мир, с който се извършва първата подялба на османските владения на Балканите. Дисертантът, като използва написаното в немските политически списания през XVIII век, показва завидно познаване на европейската политическа конфигурация, пречупена през призмата на немско-френските и немско-руските отношения.

Трета глава на дисертационния труд е посветена на представянето на образите на Югоизточна Европа в немските политически списания от XVIII век. В нея се прави анализ на етносите, които са предмет на третиране в немските политически списания от XVIII век. Когато се говори за османците се има предвид както елита, така и обикновените мюсюлмани (стр. 296). В мирно време, както пише авторът, османският елит се представя както миролюбив спрямо Европа. Вижда се, че когато възниква военен конфликт между християнска Европа и Османската империя, отношението към османците коренно се променя.

В немските политически списания от XVIII век османците са представени като “мързеливи, бездейни и лениви”. Тази квалификация не се отличава съществено от написаното във френските политически списания относно турците 100 години по-късно, по времето на Първата световна война.

В немските политически списания се лансира идеята, че османците нямат място в Европа. Тази мисъл би могла да се доразвие от доц. Иван Първев в съвременната ѝ проекция като схващане на основните политически фигури на днешна Европа, противници на влизането на Турция в Европейския съюз.

Както отбелязва авторът, в началото на XVIII век политическите журнали описват християните в Османската империя като преследвана, потискана религиозна общност. Би било удачно да се вметне, че още от времето на султан Мехмед II Фатих (1451 -1481) християнската общност е разполагала с религиозна автономия.

Заслугата на доц. Първев е че извежда темата “Югоизточна Европа” от немските политически списания от XVIII век. като самостоятелен разказ. Той подчертава, че основният интерес в случая е свързан с османците и тяхната империя (с. 335).

Въз основа на немските източници в дисертационния труд се подчертава, че в Османската империя християните в изключителни случаи се ползват и с някои блага. Кога се раждала мъжка

рожба на султана, в рамките на няколко дни бедните гърци, арменци и др. получавали безплатно храна, напитки, облекло и пари (с.342).

Фактът, че дисертантът владее немски език му дава възможност да изготви настоящия труд, използвайки автентични немски източници. Анализът на дисертационния труд на доц. д-р. Иван Първев ми дава основание да препоръчам да придобие напълно заслужено званието Доктор на историческите науки.